

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—, — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon 2113

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali ogla-
si vsaka beseda Din 1.20.

Težak je položaj našega kmeta.

Gospodarska kriza vedno hujše pri-
liška našega kmeta. Kakor je ugotovil
glavni odbor Kmetijske družbe na svo-
ji seji v Ljubljani dne 10. oktobra, je ta
kriza zajela vse okraje dravske bano-
vine še le tedaj, ko so padle cene goveji
živini, prašičem in vinu. S tem so usah-
nili glavni viri dohodkov, iz katerih je
kmet kril svoje obveze.

V onih delih države, kjer tvori pšeni-
ca glavni vir kmetovih dohodkov, je
vlada s posebnim zakonom določila
najnižjo ceno pšenici v notranjem pro-
metu na 1.60 Din in prevzela obveznost
doplačila za razliko med notranjo in
zunanjo ceno (v zunanji prodaji). S tem
je vlada kmetovalcem v žitorodnih kra-
jih pomagala. Pri nas pa pšenica ni
glavni vir dohodkov, marveč predmet
uvoza. Zato se je s tem ukrepom vlade
kmetovalčevo stanje pri nas po večini
še poslabšalo.

To poslabšanje gre vzporedno s pa-
dajočimi cenami živine. Čim manjšo
ceno ima živina in čim manj se je pro-
da, v tem večji meri usihajo dohodki
kmetovi. Treba je samo čitati poročila
o cenah na živinskih sejmih, in pred
očmi se ti pojavi slika velike gospodar-
ske bede. Še bolj izrazita bo ta slika,
ako greš tak dan sam na sejem in pre-
motiš razmere. To je storil naš poro-
čevalec isti dan, ko se je glavni odbor
Kmetijske družbe zbral k seji. Njegova
stvarna opazovanja v naslednjem pri-
občujemo:

V torek dne 10. t. m. se je vršil v Ma-
riboru živinski sejem, ki je bil zelo do-
bro obiskan. Živine so prignali toliko,
kakor le malokdaj poprej. Bili so tudi
prav lepi komadi. Ali žalibog kupcev
ni bilo . . .

Ako si opazoval vrvenje na živinskem
trgu, se ti je nudila prav žalostna
slika. Lastniki živine so vabili mesarje
in prekupce, naj se jih usmilijo in jim
odkupijo živinčeta. Nekateri so ponu-
jali svojo živino za naravnost sramotne
cene, ali kljub temu je malokateri spravi-
l svojo živino v denar. S komerkoli si
govoril, vsak je tožil in jadikoval, da je
dospela gospodarska kriza na kmetih
do vrhunca. Kmetje nimajo denarja še
niti za davke ne, niti ne morejo za zimo
kupiti članom svoje družine potrebne
zimske obleke in obutve. Vino in les ne
gresta v denar, sadja je bilo v maribor-
ski okolici letos malo in še tisto nima
skoro nobene cene. Kar so dobili ljudje
za kakšen voziček krompirja, zelja ali

repe, gre za vsakdanje potrebe, kakor
da bi vrgel muho v ogenj!

Žalostnih in povešenih glav so se to-
krat vračali kmetje z mariborskega ži-
vinskega sejma. Priporočali bi tistim,
ki še vedno mislijo, da je kmet zakopan
v same dobrote, da bi si ogledali to zelo
mučno sliko. Slišal si same besede ne-
volje in žalosti. Kmetič od Sv. Marjete
ob Pesnici mi je doslovno rekel slede-
če: »Če bo šlo tako naprej, lahko na pr-
stih ene roke izračunam, kedaj bo šla
moja kmetija na boben. Pred poldru-
gim letom sem kupil kravo, ki sem jo
danes prodal. Tehtala je okoli 400 kg
in sem plačal tedaj za njo 2900 Din. Se-
daj sem jo pital cele mesece in je teh-
tala par kg več kot 500 kg in sem dobil
zanjo celih 1255 Din. Davka z vsemi
dokladami sem imel leta 1929 Din 816,
letos pa me tirjajo za Din 2712. Iz tega
lahko vidite, kako se v sedanjih časih
godi nam kmetom. Vrh tega nas gotovi
gospodje silijo, da moramo pristopati
k raznovrstnim društvom in tam pla-
čevati visoko članarino, katera gre, ne
vemo kam. Prejšnje čase sem bil član
Izobraževalnega društva pri Sv. Petru
in sem plačal vsako leto par kron, od-
nosno dinarjev, in moja družina je ime-
la za izobrazbo dovolj čtiva in poduka
na razpolago. Čudim se tudi temu, da
v dobi, ko cene kmetiskim pridelkom
tako strašno padajo, niso tovarnarji pri
cenah industrijskega blaga prav nič
popustili. Tu bi morali merodajni gos-
podje kaj resnega ukreniti, če hočejo
rešiti slovenskega kmeta gospodarske-
ga propada.«

Druga slika: Čez državni most žene
sključeni kmet par volov. Na sebi je
imel slabo obleko, in gube na licih so
pričale o velikih težavah, ki ga tarejo.
Stopim k njemu in ga vprašam: »Očka,
ali ste kupili vole?« Mož mi žalostno
odgovori: »E, kaj še! Nisem jih mogel
prodati, če bi jih tudi za mesarji in
kupci metal. Niti 4 Din mi nihče ni ho-
tel dati za kg žive teže, ko sem jih ku-
pil, so tehtali 915 kg in sem dal zanje
tedaj 7 Din za 1 kg. Danes tehtajo 1200
kg in mi nihče ni hotel dati niti 4 Din
za kg. Davkarija me rubi za davke, bol-
nišnica me tirja za stroške zdravljenja
mojega sina, pri hiši pa ni niti krajcar-
ja denarja.« In pojavila se je solza v o-
čeh s skrbjo in žalostjo obteženega mo-
ža . . .

*

**Razširjenje avstrijske vlade s social-
nimi demokrati na vidiku.** O avstrijs-
kem ponesrečenem puču »Heimwehra«
smo obširno pisali pred tedni. Vrhovne
oblasti željni heimverovci nikakor ne
mirujejo, ampak se na tistem oborožu-
jejo in pripravljajo na ponovni državni
udar. V očigled heimverovskim pre-
vratnim nakanam se ponujajo za vstop
v avstrijsko vlado socialni demokrati,
ker je sedanja dr. Bureschova vlada
preslaba, da bi vzdržala naval avstrij-
skih fašistov. Seiplova struja krščans-
kih socialcev, ki je v ozkih stikih s
Heimwehrom, je seveda odločno proti
vladnemu druženju s socialisti. Levo
krilo krščansko-socialne stranke je za
zblizanje s socialno demokracijo in ni
izključeno, da se bo vodstvo krščans-
kih socialistov odločilo na pritisk le-
vega krila za sodelovanje s socialisti.

**Avstrija pripravlja zopetno zmanjša-
nje števila državnih uradnikov** na ta
način, da bodo upokojeni vsi državni
uradniki, ki so že dosegli polna službe-
na leta.

**Rumunija se pogaja za sklep pogod-
be s sovjetsko Rusijo.**

Zasedanje Zveze narodov je bilo to-
krat otvorjeno v Parizu v pondeljek,
dne 16. t. m.

**Madžarska bo pristigla že itak zni-
žani državni proračun za nadaljnjih
20—25%**

**Nemci zopet zavlekli plačevanje voj-
noodškodninskih obveznosti.** Dolgo so
trajali obiski in posvetovanja med Pa-
rizom in Berlinom, kako bi naj Nemci
vsaj delno zadostili vojnim obvezam.
Med Francozi in Nemci je prišlo te dni
do dogovora, po katerem bo zadnji te-
den meseca novembra proučil posveto-
valni odbor mednarodne vojnoodškod-
ninske banke v Baslu plačilno nezmož-
nost Nemčije. Še pred Božičem bo se-
stavila mednarodna konferenca nov
program, po katerem bi naj plačevali
Nemci vojne odškodnine po že znanem
Youngovem načrtu. — Z omenjenim
dogovorom so se zopet potegnili Nemci
za nekaj časa iz zanjke glede vojne o-
škodnine.

Francozi za vpostavitve reda. Že od
nekdaj je otok Korzika, domovina veli-
kega Napoleona, ki spada pod Franci-
jo, na glasu kot torišče najbolj drznih
razbojnikov, ki so vršili tamkaj svoji to-

lovajski posel bolj nemoteno in na široki podlagi. V zadnjem času pa so prodre v javnost vesti, po katerih bi naj bilo banditstvo na Korziki organizirano od sosednega italijanskega fašizma. Na ta način so hoteli zanetiti fašisti na otoku vstajo proti francoski oblasti. Da prepreči fašistične naklepe, je izkrcala Francija na otoku 1400 orožnikov z nalogom, da iztrebijo vkoreninjeno tolovajstvo z oboroženo silo in pripomorejo že desetletja po tolovajstvih razburkani Korziki do reda in miru. Francoski orožniki so doslej poglavitne bandite postrelili in izvršili nad 500 aretacij.

Izpopolnitev angleške vlade in razprave v parlamentu. Dne 11. t. m. je bila nova Macdonaldova angleška vlada spopolnjena z imenovanjem 32 ministrov brez portfelja in državnih podtajnikov. Od teh pripada konservativcem 19, narodni delavski stranki 5 in liberalcem 8 (vsaki skupini po 4). — V novem angleškem parlamentu se je vršila zadnje dni razprava o prestolnem govoru.

Japonsko-kitajski spor radi Mandžurije. Po sklepu Društva narodov bi bili morali Japonci izprazniti zasedeno mandžursko ozemlje do 16. novembra. V slučaju, da bi se Japonci ne pokorili omenjenemu sklepu, je zagrozilo Društvo narodov Japonski z gospodarskim bojkotom. 16. november je minul, Japonci so gospodarji položaja v Mandžuriji in proti od Društva narodov izrečenemu bojkotu so se izrekle: Francija, Anglija, Italija in celo Združene države Severne Amerike.

Zakaj se bore Japonci za posest Mandžurije? Ogromna in bogata Mandžurija je kitajska provinca, po kateri teče vzhodno-kitajska železnica z znanim križiščem Harbin, kjer se cepi železna proga v smeri proti Vladivostoku in na Peking. Ta železnica je bila dozdej pod kitajsko-ruskim nadzorstvom in tvori najkrajšo zvezo Rusije z Vladivostokom. Japonci so letos septembra zasedli južni del Mandžurije in vsled tega vpada sta prizadeti Kitajska in Rusija. Kakor znano, divja po Kitajski z malimi presledki od prevrata državljanska vojna, katero netijo razni kitajski generali. In baš Mandžurijo so si izbirali kitajski generali v to, da so iztiskali iz nje denar za plačevanje svojih čet. — Kakor smo že povdarili, je Mandžurija bogata. Tukaj se je pridelovalo vsako leto do 5 milijonov ton soje, ki je vrsta fižola in se izvaža po dobri ceni v inozemstvo kot maslo in gnojilo. Trgovino soje, ki je ljudsko blago, so izrabljali vstaški kitajski generali v svoje name. — Dolgo časa so delovali že tudi ruski boljševiki v tem pravcu, da se proglasi neodvisna mandžurska sovjetska republika po vzgledu sosedne Mongolije. Japonci so se zagnali v Mandžurijo radi vrhovne oblasti nad velevažno vzhodno-kitajsko železnico, radi mandžurskega naravnega bogastva, da ne bi padla pokrajina pod sovjete in da ne bi izrabljali mandžurskih tal kitajski generali za neprestano podžiganje državljanskega klanja in ropanja na Kitajskem. Ako bodo ostali Japonci gospodarji v Mandžuriji, bo tamkaj red in pomirila se bo tudi od ognja in meča

PRI BOLEČINAH,

povzročeni vsled prehlajenja, posebno pri bolečinah v hrbtu in pri trganju, je blagodejno drgnjenje s starim domačim sredstvom in kozmetikom, Fellerjevim Elsaffuidom. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 vojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska banovina. Fl. 6.

izmozgana Kitajska. Japonsko zasedbo Mandžurije bodo skušali onemogočiti z oboroženo silo od severa Rusi in od juga Kitajci. Mandžurija še bo letos torišče hudih bojov.

*

Španski katoličani si sami pomagajo. Pritisk, ki ga vršijo združeni framasoni in socialisti nad Cerkvijo v Španiji, je pri španskih katoličanih vzbudil odpor. Ni to samo odpor posameznikov, marveč odpor množice, ki je v obrambo cerkvenih pravic stopila na ulico. Prej se španski katoličani niso dosti zmenili za javnost, katero so prepuščali framasonskim liberalcem in socialistom. Smatrali so katolicizem kot gonilno silo notranjega in zasebnega življenja, za uveljavljenje katoliških načel v javnem življenju pa se niso dovolj brigali. Zanimarjali so organizatorično delovanje, bodisi politično, bodisi nepolitično. Tako se je moglo zgoditi, da so bili katoličani v tej vsesotzi katoliški deželi naenkrat potisnjeni v kot. Tukaj (v kotu) so se še le zavedli, kako so postali brezvplivni in brezpravni. Ta zavest pa je v njih obenem vzbudila pogum in sklep, da hočejo popraviti to, kar so prej zagrešili, oziroma zanemarili. Španski katolicizem stopa na ulico, da jo reši socialistično-komunističnega strahovanja in nasilja. V mestu Valenciji so katoliški agrarci priredili skupščino, na katero je prišlo preko 20.000 ljudi, da protestirajo zoper proticerkvene določbe v ustavi. Socialisti in komunisti so hoteli skupščino na vsak način preprečiti. Metali so kamenje na avtobile in vlake, v katerih so se vozili ljudje na zborovanje. Potem so napravili napad na zborovalce. Ti pa so junaško vztrajali. Civilna straža se je izpočetka držala prav mlačno. Ko pa je videla, da katoličani absolutno ne popuščajo, je morala z orožjem nastopiti proti razgrajalcem. Ena oseba je bila ubita, 26 oseb pa težko ranjenih. To je bil sad socialistično-komunističnega razgrajanja in divjanja. Veličastni zbor katoličanov v Valenciji je po vsej državi napravil najboljši vtis. Sledili mu bodo zbori po drugih krajih. Katoličani ne bodo mirovali, dokler ne bodo proticerkvene določbe odstranjene iz ustave.

Švicarski katoličani znajo. Parlament švicarskega kantona Ticino je sprejel mesca aprila t. l. zakon, da se mora v vseh javnih listinah črtati dosedajni običajni začetek: »V božjem imenu.« Kot nasprotniki božjega ime-

na so se v parlamentu pojavili liberalci in socialisti, ki so s 36 glasovi proti 23 glasovom sprejeli navedeni zakon. Zakon je vlada potrdila, vendar pa se ni mogel izvršiti, ker so katoliške stranke zahtevale ljudsko glasovanje o ukinitvi tega zakona. Ljudska zveza, v kateri je organizirana švicarska katoliška akcija, je zbrala 15.000 podpisov za to, da se izvrši ljudsko glasovanje. Ticinski škof je izdal več pastirskih listov in pozivov vernikom, naj vsi glasujejo proti novemu zakonu in za ohranitev starega krščanskega uvoda. Na praznik Vseh svetnikov je bilo tajno glasovanje. Proti novemu zakonu in za božje ime je glasovalo 17.088 oseb, za novi zakon in proti božjemu imenu pa samo 7.399 oseb. Framasoni, liberalci in socialisti so vodili strupeno agitacijo pred glasovanjem, pa so sijajno propadli. Švicarski katoličani, organizirani v krščanskih organizacijah, so božjemu imenu izvojevali blestečo zmago. Dokaz, kaj premorejo katoliške organizacije, ako smotreno delujejo.

Vstopi v katoliško Cerkev. Preteklo leto je na Angleškem stopilo v katoliško Cerkev 12.372 oseb, še večje je število tistih, ki so se pridružili naši Cerkvi v Zedinjenih državah Sev. Amerike. Med novimi člani katoliške Cerkve je veliko nekdanjih protestantskih duhovnikov, n. pr. župnik Paget Revelly v Glasgowu, ki je odpotoval v Rim, da se pripravi za službo katoliškega duhovnika. Veliko pozornost je vzbudila spreobrnitev h katolicizmu znanega vseučiliškega profesorja matematike Edmunda Taylor Whittakera. Pokatoličanil se je tudi protestantski župnik Stanley Borrough v Uckfieldu. S svojo ženo je prejel zakrament sv. birme iz rok kardinala Bourna, potem sta šla v Afriko, delovat v katoliških misijonih. V Zedinjenih državah so med drugimi prestopili v našo Cerkev dr. Selden Delany, protestantski župnik v Newyorku, Harold Flower, profesor protestantskega bogoslovja v Čikagu, in milijonar Edwin Showers, eden izmed voditeljev framasonov. V Švici je vzbudilo pozornost spreobrnjenje P. Getaza, ki je bil protestant in voditelj socialističnega mladinskega pokreta v franc. Švici. Vstopil je ne samo v Cerkev, marveč tudi v duhovniški stan. Ko je obhajal novo sv. mašo, ga je pozdravil glavni urednik lista »Courier de Geneve« Leyovaz, ki je prej tudi bil socialni demokrat.

*

Kar bo zanimalo marsikoga.

Svilene nogavice iz zraka.

Angleški kemik profesor dr. Wallace Carothers je predložil te dni angleški kemični industriji izredno iznajdbo. Posrečilo se mu je, da je izgotovil iz zraka svilene nogavice. Čudovita iznajdba je že patentirana in je že ustvarjena delniška družba, ki bo izrabljala patent na veliko. Iznajditelj je že izdelal nekaj sto svilenih nogavic iz zraka, ki se prav nič ne razločujejo od res pravih iz svile.